

Amsterdam, 25 februari 2005

Ons Kenmerk: ReVrsIWma050224

Uw kenmerk:

Betreft: Monumentenaavraag, nr C09/0004 BWT
2004

c.c. CWM, Mevr. L. Edhoffer

Commissie voor Welstand en Monumenten
Bureau Welstandszaken
t.a.v. Hr. P. Jongen
Postbus 922
1000 AX Amsterdam

Geachte heer Jongen,

Na opvraag van uw verslag (Volgnummer 42680) bij het stadsdeel Westerpark aangaande de monumentenvergunning voor de verplaatsing van houtzaagmolen De Otter in Amsterdam, werd ik getroffen door de conclusie van uw commissie:

"Wil de Otter meer betekenen dan enkel een stuk decor, dient ook de ruimtelijke context serieus genomen te worden en behouden te blijven. De commissie pleit er daarom voor om maatregelen te nemen waarmee het bestaansrecht van de molen op deze locatie wordt bevestigd. Zij adviseert om, naast het behoud van de ruimtelijke context, ook de windrechten in het bestemmingsplan vast te leggen en bij de aanplant van bomen, meer dan tot nu toe, rekening te houden met de molen, wellicht zelfs - mits noodzakelijk - tot het kappen van bomen te besluiten. Alleen dan kan dit cultuurhistorische erfgoed voor het stadsdeel behouden blijven."

Staat u mij toe om naar aanleiding van deze conclusie een aantal kanttekeningen te plaatsen:

- Reeds bij de restauratie van De Otter in 1996 werd door de RDMZ bij het stadsdeel er op aangedrongen om zeer prudent met de omgeving van de molen om te springen omdat op dat moment de molen nog juist genoeg wind kreeg om regelmatig in bedrijf te kunnen zijn (noodzakelijk voor het behoud!) en zodoende een kostbare restauratie te kunnen verantwoorden. Nauwelijks echter was de restauratie een feit, of de eerste bouwplannen dienden zich aan (de zogenaamde Buyskop, tegenover de molen), waartegen door ons - tevergeefs - bezwaar werd ingediend. Het stadsdeel verdedigde zich hierbij met de conclusies van een uitgevoerd windonderzoek.
- Gealarmeerd door deze ontwikkelingen dienden wij bij het stadsdeel het verzoek in om in de bestemmingsplannen een bescherming van de molenbiotoop op te nemen, zodat in de toekomst geen verdere windbelemmerende activiteiten zouden kunnen plaatsvinden. Op die manier probeerden wij de toekomst van De Otter op z'n huidige locatie veilig te stellen. Dit verzoek werd door het stadsdeel geweigerd.
- Vervolgens diende het één na het andere bouwplan zich aan in de directe omgeving van de molen (Gillis I, Gillis II, optopping onderstukken van belendende percelen, Marcanti-toren). Tevens werd er aan de zuidwest-zijde een dubbele rij beukenbomen aangeplant achter de reeds aanwezige rij populieren, ondanks mondelinge afspraken met het stadsdeel om beplantingszaken in overleg met De Otter uit te voeren. Door ons is tegen al deze bouwplannen bezwaar ingediend omdat wij wisten dat deze plannen fataal zouden zijn voor de windvang van De Otter en daarmee het behoud van de molen. Het stadsdeel negeerde al onze bezwaren, zich daarbij wederom beroepend op de resultaten van windonderzoeken, ondanks dat inmiddels in de praktijk bij de Buyskop was gebleken dat deze windonderzoeken tot een volstrekt verkeerde conclusie leidden.

Tevens hebben wij de faculteit Windenergie van de Technische Universiteit Delft ingeschakeld om onze bevindingen en die van de door het stadsdeel uitgevoerde windonderzoeken te toetsen, waarbij evident werd aangetoond dat de bouwplannen vernietigend zijn voor de windvang van De Otter.

- In december 2003 oordeelde de Raad van State - op bestuurlijke en economische gronden - dat het stadsdeel de voorgenomen bouwplannen mocht uitvoeren. Hiermee viel in feite het doek voor De Otter.

Na ampel beraad - en advies van diverse monumenten- en molendeskundigen - hebben wij ons genoodzaakt gezien om naar een andere locatie voor de molen om te zien. Immers, nu De Otter komt stil te vallen, wordt behoud van het monument financieel ondragelijk en staat het monument er verloren bij in een geheel moderne omgeving welke geen enkele verwijzing meer vertoont naar het ooit zo dynamische molenverleden.

Aangezien het onze taak is om - als eigenaar van De Otter - het monument zèlf te behouden voor de toekomst, kunnen wij nu niet anders dan - na alle inspanningen voor het behoud ter plaatse - als uiterste redmiddel de molen te verplaatsen naar een locatie met enerzijds een gegarandeerde windvang en anderzijds een relatie met de historische ontwikkelingen van de houtzagerij op windkracht. De beoogde locatie biedt beide en is daarmee het alleruiterste wat nog voor het behoud van De Otter kan worden ondernomen.

Navrant bij dit alles is dat bij al onze bovengenoemde activiteiten voor het behoud ter plaatse, door ons een argumentatie is aangevoerd die treffend overeenkomt met uw conclusie, zoals bovenstaand geciteerd.

Triest is het echter dat maatregelen die recht zouden doen aan die conclusie niet meer uitvoerbaar zijn ! Zij zouden moeten zijn genomen ten tijde dat onze bezwaarprocedures actueel waren. In die tijd hebben wij steun gezocht (en vaak gekregen) bij vele monumenteninstanties, helaas tevergeefs. In die periode hebben wij ook telefonisch contact gezocht met de commissie Welstand, doch toen werd ons voorgehouden dat ons verzoek tot steun voorbarig was en wij ook niet de juiste gesprekspartner waren in de procedures zoals die zijn vastgelegd. Jammer! Hoezeer hadden wij gehoopt dat uw oordeel "Ernstig Bezwaar" had gegolden voor alle bouw- en beplantingsplannen toen die ter visie lagen. Het had de molen kunnen redden.

Gedane zaken nemen geen keer. Met de uitspraak van de Raad van State in de hand zijn alle bouwplannen goedgekeurd en grotendeels reeds in uitvoering.

De Otter is op de huidige locatie tot de ondergang gedoemd, zodat ons niet anders rest dan tot verplaatsing over te gaan.

Het is om die reden dat wij u dringend willen verzoeken om de situatie te heroverwegen. Zowel uw als ons doel is immers om het monument te behouden en wij hopen dat u met ons het beter acht dat het in de toekomst in volle glorie, volop werkend, op een goede locatie aan het verleden herinnert, dan dat het als een vervallen wrak tussen de nieuwbouw zal staan ingeklemd.

Graag verwijzen wij u naar de bijlagen, waarin de belangrijke aspecten in dezen verder worden uiteengezet.

Met vriendelijke groet,
namens Stichting Houtzaagmolen De Otter,

Paul Rijkers

Bijlagen: a) Biotoopnotitie b) Biotoopberekening